

16 Ekim 2015 | Dünya Gıda Günü

Gelişmekte olan ülkelerde yaklaşık bir milyar insan aşırı yoksulluk içinde yaşıyor. Bunların yüzde 78'i, tarımın ve kırsal ekonominin temel itici güç olduğu kırsal alanlarda yaşamını sürdürüyor.

En muhtaç kesimler hedefleniyor

Sosyal koruma programları; sosyal yardımlar, sosyal sigorta ve işgücü piyasasındaki iyileştirmeler sayesinde 2.1 milyar insana ulaşarak gelişmekte olan ülkelerde son 20 yıl içinde hızla artış gösterdi.

Ancak, bugün dünya nüfusunun sadece yüzde 36'sı bazı sosyal koruma araçlarından yararlanıyor. Sosyal koruma programlarından yararlanamayan bireylerin çoğunluğu ise gelişmekte olan ülkelerin kırsal alanlarında yaşıyor. Buralarda yaşayan aile çiftçileri veya topraksız tarım çalışanları, geçimlerini sağlamak ve risklerle başa çıkmak için hala kendi kaynak ve imkanlarıyla yetinmek zorunda kalıyor.

Kırsal nüfusun sahip olduğu sınırlı kaynak ve imkanlar beklenmedik iklim koşullarından olumsuz etkilendiğinde, aileler genellikle gelirlerinden mahrum kalarak farklı bir geçim yolu bulmak durumunda kalıyor. Bu tür olumsuz koşullar söz konusu olduğunda, aileler daha savunmasız hale geliyor ve imkanları daraldığından dolayı gelecekte gelir kazanma ihtimalleri giderek daha da zayıflıyor.

Yoksulluğu ve açlığı yok etmede önemli rol oynayan tarımın, kırsal alandaki yoksullukla mücadelede etkisinin çok az olduğu biliniyor.

Sosyal koruma, açlık ve yoksulluğu azaltmaktan daha fazlasını yapıyor

Dünyanın gelişmekte olan birçok ülkesi, yoksul insanların anlık kayıplarını telafi etmek ve kriz anında diğer kesimlerin de yoksullaşmasını engellemek için sosyal koruma önlemlerinin gerekliliğini giderek daha çok kabul ediyor.

Araştırmalar, kırsalda yaşayan yoksul ailelerin, sosyal destek aldıklarında risk ve krizleri daha iyi yönetebildiklerini gösteriyor. Bu kesimler kendilerini finansal olarak daha güvende hissederek, tarımsal yatırımlarını artırmaya ve daha kârlı geçim yollarını seçmeye yöneliyor.

Mali destekler veya sosyal koruma programlarından sağlanan ek gelirin yarattığı çiftçilerin alım gücündeki artış, yerel ekonomiye fayda sağlayan ve yerel olarak üretilen yöresel ürün ve hizmetlere olan talebi de artırır.

Sosyal koruma programları, yoksul ve korunmasız ailelerin mali veya aynı destekler sağlayarak, nakit ve kredi kısıtlamalarının üstesinden gelmelerine yardımcı olur. Böylece korunmasız kesimler karşılaştıkları zorluklarla baş edebilir, daha yüksek gelir getirecek olanakları değerlendirebilirler.

Kamu projeleri gibi sosyal koruma programları yoluyla altyapı, toprak ve su yönetimi iyileştirilip daha yüksek kazanç elde etme olanakları ve piyasalara erişim sağlanabilirse ailelerin geliri ve tarımsal verimlilik artabilir.

Afrika'daki nakit transfer programları sayesinde, özellikle kadınların etkin olduğu ailelerin ekonomik faaliyetlerinde artış olduğu biliniyor.

Etiyopya, Lesotho, Malavi ve Zambiya gibi birkaç ülkede yapılan çalışmalar, tarımsal girdiler, araçlar ve çiftlik hayvanı gibi sahip olunan malların nakit transfer programları sayesinde arttığını ortaya koyuyor. Böylece üretim arttıkça daha fazla ve daha çeşitli gıda tüketiminin yolu açılmış oluyor.

Sosyal koruma programları, kadınların araziye, finansal hizmetlere, teknolojilere ve iş gücüne kısıtlı erişimi olduğu ülkelerde özellikle anne ve çocuğun sağlıksız beslenmesini önleyerek gerçek bir fark yaratabilir. Buna ek olarak, kadınların doğrudan yararlanıcı olduğu sosyal koruma girişimlerinde eğitim, sağlık ve beslenme konularında çok daha büyük bir etkinin yaratıldığı defalarca ispatlanmıştır.

Meksika ve Güney Afrika, açlık ve yoksullukla mücadeleyi temel alan büyük ölçekli sosyal koruma programlarının başarılı şekilde uygulandığı örnek ülkeler oldu.

Meksika'da, 32.9 milyon insanı kapsayan PROSPERA programı, iki yılda yoksulluğu yaklaşık yüzde 10 oranında, yoksulluk boşluğunu ise yaklaşık yüzde 30 oranında azalttı. Brezilya'nın gıda tedarik programı olan Programa de Aquisição de Alimentos (PAA), 10 yılda 200 binin üzerinde çiftçiye destekleyen ve 3 milyon tondan fazla gıdanın temin edildiği Sıfır Açlık Programı'nın bir parçası olarak başlatıldı. Etiyopya'da, yoksullara nakit transferlerinin yapıldığı bir kamu projesi olan Verimli Güvenlik Ağı Programı, yaklaşık 7.5 milyon kişiyi kapsadı ve Güney Afrika'nın dışında kalan Sahraaltı Afrika'sının en geniş güvenlik ağı programı oldu. Program; ulusal yoksulluğu yaklaşık yüzde iki oranında azalttı, programdan yararlananların açlığa maruz kaldığı süreyi de üçte bir oranında düşürdü.

Tüm sosyal koruma programları, hükümetlerin toplumdaki korunmasız kesimleri koruma, onları açlık ve yoksulluk döngüsünden kurtarma veya bu döngüye girmelerini engelleme amacıyla hazırlanır.

Çok boyutlu bir yaklaşım

Sosyal koruma, açlık ve yoksulluğu bitirmek için gereklidir. Bununla birlikte sosyal ve ekonomik ilerlemenin ivme kazanmasına yardımcı olur.

Sosyal korumanın daha kapsamlı tarımsal kalkınma stratejilerine kararlılıkla entegre edilmesi, gıda güvenliği ve beslenme politikalarıyla uyumlulaştırılması gerekir. Tarımsal kalkınma ve sosyal korumanın bütünleştirilmesi, kırsal geçim kaynaklarını etkili şekilde koruyup geliştirerek sürdürülebilir kırsal kalkınmayı teşvik eder.

2013 yılında sosyal koruma programları, kırsal alanlarda yaşayan 150 milyon insanı yoksulluk ve açlığın kısır döngüsünden kurtararak aşırı yoksulluktan korumuştur.

Sosyal koruma nedir?

Sosyal güvenlik, sosyal yardımlar ve sosyal hizmetlerin dahil olduğu bireylerin ve ailelerin risklere karşı korunmaları için düzenlenmiş ve onların yaşama koşullarını tehdit eden gelir kaybı ve gider artışlarının karşılanması için ihtiyaç duydukları gereksinim ve dayanışmanın, kamu programları aracılığıyla kurumsallaştırılmasıdır.

Sosyal Koruma ve Kırsal Refahın Artırılması; kısaca kentlerle kırsal alanın gelişmişlik farkının azaltılarak, kırsal toplumun fakirlik tehdidi altında olanlarının iş ve yaşam koşullarının bulunduğu yörede iyileştirilmesidir.

Geniş anlamda, kırsal kesimde yaşayanların ve tarım çalışanlarının sosyal, kültürel, ekonomik haklarını ve temel yaşam gereksinimlerini karşılamayı hedefleyen, kırsala yönelik altyapı hizmetleri, iş güvenliği, işsizlik, eğitim, sağlık, ulaşım, emeklilik, kaza, afet vb. sigortaların sağlanması, işsizlik ve fakirlik yardımları, beceri ve mesleki eğitimler, destekler, krediler, hibeler ve gıda sistemlerini de içine alan gereksinim programlarıdır.

Bu programlar, kırsal kesimin en mahrum ve yoksul gruplarına bir koruma kalkanı oluşturarak, kırsaldaki koşullarının iyileşmesini hedefler.

Sosyal koruma programları genellikle şöyle sınıflandırılır:

- **Sosyal Yardım Programları:**
Kamu tarafından sağlanan koşullu veya koşulsuz nakit yardımı, aynı transferler veya kamu çalışma programlarını kapsar.
- **Sosyal Sigorta Programları:**
Genellikle çalışanlar, işverenler ve devletten sağlanan katkılar tarafından finanse edilir. Bu tür programlar, bireyleri risklerden (hastalık, kazalar, vs.) koruma imkanı sağlar.
- **İş Piyasası Programları:**
İşsizlik yardımı sağlar, beceri kazandırır ve çalışanların verimliliği ve istihdam edilebilirliğini artırır.

"Sosyal koruma ve tarım: Kırsal yoksulluk döngüsünü kıralım" temasıyla, 2015 Dünya Gıda Günü resmi töreni Expo Milano 2015'de düzenlenecektir.
Kutlamalara BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon katılacaktır.

16 Ekim 2015
Dünya Gıda Günü

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GIDA VE TARIM ÖRGÜTÜ

İvedik Caddesi No.55
Yenimahalle ANKARA / TÜRKİYE
fao-tr@fao.org

T.C. GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

Eskişehir Yolu 9. Km Lodumlu / ANKARA
www.tarim.gov.tr

<http://fao.org/2/wfd2015e>

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

Kırsal refahın artırılması için Sosyal Koruma ve Tarım

16 Ekim 2015 | Dünya Gıda Günü